

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 d. 1/2, an
9 d. 1/2, an 1 d. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., 1/2,
an 9 frcs., 1/2, an
1 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericească-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oară
6 cr., a treia oară 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VI.

Blaș 21 Novembre 1896.

Numărul 47.

Sinodul arhidieceșan.

Săptămâna acesta pentru archidieceșana noastră a fost o săptămână mare, o săptămână memorabilă.

Ea a intrunit în jurul Păstorului iubit clerul archidieceșei prin cei din poziție îndreptățiți și prin cei aleși, ca să se sfătuescă împreună despre lipsele nenumărate ale clerului, ale poporului, ale bisericilor și ale școlilor noastre.

Așa a purces biserica tot de una. De câte ori vijelii mari amenințau cu cufundare naea tainică a Domnului Christos, de câte ori negri nori primejdului cu valuri de potop corabia lui Noe, episcopii pururea au adunat în jurul lor pe membrii clerului, ca să audă și sfatul lor, ca să le dea directivă, ca să afle calea scăpării, calea, ce duce la liman.

Am arătat deja de alte ori importanța sinodelor, și mai ales importanța, ce o au tocmai acum.

De aceea am zis, că intrunirea sinodului archidieceșan a fost un eveniment memorabil pentru archidieceșana noastră.

Întru adevăr, dacă nici nu s'ar fi adus nici o hotărâre mai însemnată, însuși faptul, că am vădut clerul intrunit în jurul archipăstorului și desbătând cu totă serioșitatea, în cea mai perfectă înțelegere și iubire cestiunile ardătoare privitoare la biserica noastră, însuși faptul acesta justifică deplin înțineria cât mai desă a sinodelor, de ore ce ast fel se cimentază acea unitate și legătură între archierei și cler, care e condițiunea esențială a bunei chiverisiri și a înfloririi bisericii noastre sfinte.

Dacă vom arunca încă o privire fie și numai fugitivă asupra lucrărilor noastre sinodale, atunci va trebui să se recunoască cu adevărat importanța estraordinară a acestui sinod.

Abstragând de la raporte, cari încă își au însemnatatea lor, de ore ce prin punerea în evidență a activității desvoltate de către singuraticile organe se coreg defectele observate, se introduce uniformitate, se îndemna la zel și punctuositate cei neglijenți, — abstragând de la toate aceste, în sinodul acum celebrat s'au decis lucruri, cari taie foarte adânc în viața noastră bisericească.

Vom aminti între altele cestiunea licențelor ori ședulelor protopopesci. E știut, că licențele aceste nu au numai o mare importanță morală-disciplinară, ci că pentru protopopi însemnă o cestiune materială, de la care atîrnă esi-

știința lor, de ore ce cunoscut este, că o parte covârșitoare a venitului lor o formeză tocmai venitul din ședulele protopopesci. Știut e de altă parte și aceea, că în urma esplicării legilor politice-bisericești și mai ales în urma purtării necualificabile alor foarte mulți purtători de matricule omenii s'au înstrăinat și mai ales și din pricina sărăciei au început a refusa taxele ședulelor. Din cauza acesta mulți protopopi au șters ședulele fără a cere încuviințarea superiorilor. Prin asta s'a introdus o mare confuzie și un pericol și mai mare moral și material. Sinodul a pus capet confuziunii ivite și a ezis susținerea și pentru viitor a ședulelor. Și noi nutrim firma convingere, că dacă clerul va fi la locul său și se va sili a ține în jurul său pe credincioși, perderea nu va fi așa de mare, de ore ce nouă nu ne vine a crede, că poporul nostru să fie ajuns până acolo, în cât să se mulțămescă numai cu căsătoria civilă și fără de binecuvîntarea bisericii.

Ce să zicem apoi despre poziția, ce a luat-o clerul nostru față de ajutoriul de stat? E loială și prudentă ținuta acesta și tot o dată însuflețitoare. Clerul nostru e cel mai sêrac cler din țară; clerul nostru aduce cele mai mari jertfe pe altariul bisericii, a națiunii și a patriei: și cu toate aceste clerul acesta la cele din urmă e mai bucuros gata a se face și mai sêrac, dacă se pôte acesta, decât să abzică de independența sa spirituală.

Scurt și bine, repetim și terminăm cu ceea ce am început: sinodul a fost un eveniment pentru biserica noastră și va marca o epocă în viața noastră bisericească.

De aceea ne simțim și noi fericiți a ne puté asoția la urarea unanimă a membrilor sinodali, exclamând:

Să trăescă convocătoriul sinodului archidieceșan, prea bunul nostru Archipăstor Victor!

De la sinod.

Raport.

Luni în 16 Novembre.

Luni în 16 Novembre Blașul deja din orele de dimineță arêta, că zile mari se apropie. Numeroși membri sosiră încă noptea spre Luni, dând prin asta a se înțelege, cât de viu le era dorul de a ajunge o dată inaugurarea lucrărilor sinodale.

Orele de la amezî oferiau deja o privilegiu solemnă. Piața noastră istorică avea un aspect de sêrbătoare. Grupe de preoți

în hañele lor negre împodobite ici colé cu brănele roșii ale protopopilor. cu fețe serioșe îngrijate, ne reamintiau zilele glorioșe din trecut. Înaintea ochilor mei spirituali vedeam petrecându-se figurile sinodelor noastre de mai înainte, figurile venerabile ale marilor nostri archierei. O serioșitate neobișnuită te cuprinde și involuntar, când îți dai samă de marile evenimente, ce au răsărit pentru neamul românesc din acest mic orașel, de la acest cler, care a aprins făclia civilizațiunii în mijlocul Românilor de la cele patru vînturi, și de două veacuri o pörtă în mână cu jertfirea sa proprie de două ori seculară.

Orele trei ne-au aflat intruniți deja pe toți la sfînta Mitropolie, unde avea să se întimple verificarea membrilor sinodali.

Comisiunea verificătoare s'a constituit cu president denumit de Escelența Sa archiepiscopul, canonicul Ioan M. Moldovan, în persoanele domnilor Basiliu Rațiu, vicariul Făgărașului, Ioan Laslo, protopopul Clușului, Ioan Hătegan, protopopul Dêrgei și George Bărbat, viceprotopopul Blașului. Sa constatat, că a fară de câți va morboși s'au prezentat toți membrii chemați la sinod.

După terminarea prezentării membrilor s'au combinat comisiunile diferite pentru sinod, apoi toți membrii sinodali și-au prezentat omagiile sale Preasfințitului Domn Archiepiscop și Mitropolit, care la salutarea Reverendissimului Domn vicar general Ioan M. Moldovan a dat în cuvinte emoționate expresiune bucuriei sale, pentru că pôte vedé intrunit în jurul său pe membrii veneratului sinod archidieceșan. În fine au fost prezentați Escelenței Sale acei membri sinodali, pe cari încă nu-i cunoscea.

Membrii sinodali au părăsit reședința mitropolitană plini de însuflețire și de iubire față de iubitul archiereu.

Marți în 17 Novembre.

Marți în 17 Novembre la 7 ore dimineța Escelența Sa Archiepiscopul a celebrat s. Liturgie în biserica catedrală în prezența membrilor sinodali. Asistența Escelenței Sale a fost compusă din canonicii Ioan M. Moldovan, Dr. Ioan Rațiu, Simeon Pop Mateiu, Iosif Hossu și Gavrilă Pop, din vicariul Făgărașului Basiliu Rațiu, din protopopii Ioan V. Rusu, Nicolae Solomon, Petru Uilăcan și Ioan Hătegan, din profesorul și viceprotopopul onorar Ioan German, din viceprotopopii George Suciț din Indol și Ioan Pop din Morlaca și parochul Ilie Câmpian din Varviz. Ca diaconi au funcționat ceremoniarul archiepiscopesc Dr. Augustin Bunea și Dr. Vasilie Hossu. A cântat corul teologilor sub conducerea profesorilor de cant

Nicolaș Ionaș și Aron Papiu. La începutul sfintei Liturgii s'a cântat „Împărate cerese“ pentru a invoca ajutorul Spiritului sfânt asupra lucrărilor sinodali.

Sedința I.

La 9 ore ne-am întrunit cu toții în sala cea mare din reședința cea veche a sfintei mitropolii. La 9 ore și jumătate o comisiune compusă din domnii Basiliu Rațiu, vicariul Făgărașului, Nicolae Solomon, protop. Ludoșului, Ioan Moldovan, prot. Catinei, Ioan Laslo, prot. Clușului, Ioan Pop, viceprot. Morlacei, Ioan Bitea, parochul Cutului și Ilie Câmpean, parochul Varvizului a fost esmisă, să invite pe Escelența Sa la deschiderea sinodului.

La 9 ³/₄ ore Escelența Sa a intrat în sala de ședință, fiind aclamat cu nesfârșite urale.

La 9 ore 50 minute Escelența Sa a deschis sinodul cu următorul memorabil discurs:

Venerat Sinod Archidieceșan!

Sînt ferice, că Vă pot saluta, Venerați în Christos Frați, ca pe cei ce fără preget ați urmat versului convocător al arhipăstorului vostru și din celea mai depărtate ținuturi ale acestei archidieceșe a Alba Iuliei și Făgărașului, din puterea oficiului, ce vi-s'a concredut, și în parte din încrederea Veneratului Cler, care v'a deputat, ați venit la acest scaun Mitropolitan, ca în Sinod archidieceșan să ne sfătuim împreună despre lipsele celea de acum ale s. noastre biserici.

I. Amăsurat dorinței noastre, de la prealtele locuri aședat în fruntea archidieceșei și a provinciei mitropolitane, de la ziua, în carea am cuprins această înaltă solie de a vă conduce, stat-am cu de-adinsul de lucru, să cunosc limpede statul bisericilor archidieceșane; — de un an și jumătate avui privilegii a da față cu mulți din Veneratul Cler și din poporul credincios, a asculta dorințele multora și a le și împlini după împrejurări.

Și dacă nu mi-a fost încă conces de a ieși, pe cum ași fi dorit, măcar și numai la locul central al celor mai multe districte, ca din intuițiune să cunosc în parte pe fiii credincioși de sub ascultarea acestui s. scaun arhiepiscopesc: am engetat în Domnul a fi oportun și salutar, să vă rog, ca să osteniți în căce și acum îmi saltă inima de bucurie vedându-vă adunați, ca întru această venerandă corporațiune a sinodului archidieceșan să am și eu mângăerea de a vă vedea și a vă cunoaște și a mă bucura în Domnul de prezența Văstră.

Că vouă mi-se cade, să vă mulțămesc și cu graiul vii pentru toate, câte împliniți, fie după aședăminte de la părinții noștri, fie după dorința, ce v'am descoperit în bună înțelegere cu Prea Veneratul Capitul al bisericii noastre Catedrale Mitropolitane. Recunoștință vi-se cuvine ca celor ce cu zel apostolic „ispitiți și faceți diagnosa morburilor celor de multe feluri ale sufletelor, ascultați plânsorile drepte ale oamenilor cu frica lui Dumnezeu, mie-mi imputinați o parte din îngrijiri, ori de a bună samă mi-o ușurați cu ajutorul vostru, cu priveghiarea voastră, cu călătoriile, cu ostenelele, ba chiar și cu pecurilele voștre.“¹⁾

II. Preste acestea de-a pururea mă

¹⁾ Benedict al XIV. de Synod. Dioeces. Lib. I. cap. II. 2.

strînge simțul sacru de grațitudine către antecesorii de pie memorie; legilor, aședămintelor și statutelor acelora a procura valoare, etă o datorință a mea dintre celea mai de frunte! Sciți bine, că de la vađa dreptului atîrnă și auctoritatea arhierelui; înși-ve sciți, că nu este fericire fără ordine, nici ordine statornică fără auctoritate constantă: dară esperința de toate zilele ne învață, că pe cum se întâmplă și airia, așa și în această archidieceșă de Dumnezeu scutită multe din celea aședate cu înțelepciune în Sinode ori nu se observă de ajuns, ori de totul se dau uitări.

Că doră acesta este condițiunea legiurilor omenești, ca „legile să se abroge nu numai prin sufragiul legislatorului, ci și cu consensul tacit al tuturor prin desuetudine.“¹⁾ — De aceea este consult, ca aședămintele legali prin consuetudine apriat să prindă rădăcină, că după cum învață Grațian: „Leges constituuntur, cum promulgantur, firmanter vero, cum moribus utentium approbantur“,²⁾ va să zică „legile se aședă, când se promulgă, întărescu-se, când trec în năravurile celor ce se folosesc de ele.“ Eără dacă socotim natura membrilor societății, pentru cari se croesc legile, vedem, că „sînt destui de aceia, pe cari și numai cu monițiune îi îndupleci spre bine; sînt, pe cari la toate ai, să-i îndrepti prin precepte; sînt și de aceia, pe cari cu pedepse ai, să-i tragi.“³⁾

De aceea întru cât doresc, pe cum îmi este datorința, a procura valoare aședămintelor și statutelor archidieceșane, mi-se impune necesitatea a mijloci, ca toți cei chemați a priveghia preste esecutiunea preceptelor salutare, în acelea cuprinse, să albă acelea aședămintele în prospătă memorie, să cunoscă de a măruntul motivele întemeiate și ineluctabile, pentru cari au fost acelea aședămintele statorite, și ast fel să fie destoînici cu ușurință a lumina și pe alții, ca amăsurat acelor aședămintele să-și stîmpere dorințele, să-și dirégă faptele.

III. Civilizațiunea socială sub influințele unei auctorități viue se află în stadiul progresului. Cunoșteți din documente, ce era Blașul, când în anul 1738 din clemența prealaltă ajunse de fundațiune perpetuă pentru dotațiunea Episcopiei Făgărașului; vă mirați cu tot dreptul de puterea binefăcătoare, carea într'un veac și jumătate sciuse. să adaugă satului Blaș opidul Blaș chemat a fi reședința mitropolitană și în institutele sale humanitare cu drept cuvînt laudat ca isvor de lumină abundantă pentru fiii sfintei noastre biserici.

Cultura, ce s'a revărsat de aici, ca ori și carea alta, își are de element constitutiv într'altele și tradițiunea, care fie privat, fie în public își trage învățături din timpurile trecute, și-și află îndemn în lipsa, ce se simte, și în folosul recunoscut al aședămintelor, cari au să fie promovate.

Veneratul Cler al episcopiei de odinioară a Făgărașului încă-și are parte însemnată în rezultatele, cari le putem astăzi registra: conservă cu scumpătate multe din tradițiunile moștenite de la părinți; aședămintele de bună rînduică fie aici în centru, fie pe la bisericile singuraticile le-a legat de razimul tare și

¹⁾ Iustinianus Imp. Libro 32 §. 1 ff. de legib.

²⁾ Can. 3 §. leges dist. 4.

³⁾ Benedicti XIV. De Syn. Dioeces. L. I. c.

probat al disciplinei sacre canonice. Cu devotament rar s'a lipit de arhieriei săi și toșagului blând al acelora plecându-se, auctoritatea lor cea îndreptătoare nici când nu o a socotit de pedecă, ce ar opri avîntul, ci mai virtos de condițiune absolut necesară la progres. — Ba clerul acesta, măcar de a și avut temeuri destule în postulatele sale a ținti la dotațiune cuvenită: nici când nu a pregetat din lipsele sale a rupe parte și pentru scopurile generali ale bisericii și ale patriei. Spre zidirea mai grabnică a Mănăstirii din Blaș în Sinodul din 26 Ianuarie 1738 oferise Ven. Cler. 25.000 fl. de a plăti în cinci ani, nu doră din prisosul venitelor sale preoțesci, ci legătuindu-se a-și vinde averile private.¹⁾ — Sub păstoria Episcopului Petru Paul Aron a contribuit fie care preot câte un galbin, ca să se zidescă școlile „pe cum s'au și zidit în curtea episcopescă de la poartă până în biserică un zid cu două contignații“.²⁾ În prețul dominiului din Cut, dimpreună cu tipografia, lăsată de zestre seminariului, de la Cler 8000 fl. s'au adunat.³⁾ Sciut-a Clerul și de legăturile grațitudinii, de câte ori se află în pericul tronul și patria, Episcopul dimpreună cu tot clerul au înarmat scuadrone de husari întru servițiul preafnalt.⁴⁾ Chiar și în zilele noastre între împrejurări de tot diverse, Veneratul Cler avem în mare parte de a mulțami colecta instituită pentru edificiul cel nou al gimnasiunului.

Într'aceea în era mai de aproape acela-și Venerat Cler, după ce sarcinile publice fiesc care cetățan are să le porțe după proporțiunea averilor, s'a vedut însu-și avisat a se îngriji de ajutoare, ca să potă corăspunde așteptărilor obișnuite a i-se formula din partea obștii creștinesci.

Fundațiuni prea generose făcute de trei arhieriei antecesorii, demni de recunoștință perpetuă, multe lipse suplinesc, dar indigințelor ivite nici pre departe nu sînt proporționate.

Scădămîntul venitelor îndatinate pân'aci, mai de cu samă pe purtătorii oficiilor protopopesci îi atinge în mod simțit; dar întreg Clerul stă sub influința apăsătoare a jurstărilor schimbate: am judecat drept aceea mai de cu samă și din acest îndemn a fi oportun, ca adunându-ne în Sinod, să cercăm ceva expedit de provisiune.

IV. Simțul creștinesc de datorință întru toți cei ce se bucură de darurile spirituale ale bisericii desvöltă iubirea de ordine, și ajută societatea creștinescă la prosperitate. Contrariul acestui simț generos creștinesc este interesul privat; o societate regulată numai de interes devine prada egoismului, care se va încerca ordinamentul social a-l pleca spre binele propriu privat.

Suferințe grele avu biserică noastră de a îndura din acest îndemn al predominiiului voinței individuale asupra intereselor sociali; aședămintele Sinodului general din 26 Mai an. 1739 arată, că părinții au fost siliți a cerca remedii întru paza imunității persoanelor eclesiastice.

De atunci în căce încă adese s'a încercat individualismul a pune pedeci exercițiului jurisdicțiunii sacre Arhieresci: violențele atentate erau apte de a turbura liniștea

¹⁾ I. M. Moldovan Acte sinod. T. II. pag. 94.

²⁾ T. Cipariu Acte și fragm. p. 109.

³⁾ I. c. pag. 110.

⁴⁾ L. c. pag. 107.

credincioșilor, acelea violente cu prevedința înțeleptă a le preveni este oficiul sacru pastoral al nostru al tuturor. Rîndul cel bun în biserică datorî sîntem a-l conserva, și ori unde admonițiunile părintești nu s'ar dovedi de ajuns, prin exercițiul prompt al jurisdicțiunii sacre avem să aplicăm remediile prevădute în SS. Canone; prin acesta vom dovedi, că este auctoritate viună în s. biserică, a cărei aședăminte nu se pot călca nepedepșit.

Vor vedea credincioșii pe păstorii lor întărindu-se în paza aședămintelor sacre, și vor cunoșca, că lauda numelui creștin și folosele aceluia au influință binefăcătoare pe cum preste societatea creștină, așa și preste familiile singuratică, căci cu Psalmintul vom pute striga: „Acăsta este mîngăerea mea întru necasul meu, că cuvîntul tîu m'a viat.“¹⁾

V. Atins-am acestea, Venerat Sinod, nu pentru că dîr prin acestea s'ar esauria motivele, din cari am creșut a vă ruga, să osteniți în cîce: ci pentru ca de acum să vă împărtășesc dorințele inimii părintești față de interesele celea mari ale s. bisericii, cari întru asemenea mod au să fie scumpe și sacre Veneratului Cler și credinciosului popor.

Dați-mi voe, ca cu S. Apostol Paul să vă rog: „Iubiții mei frați, fiți tari neclătiți, sporind întru lucrul Domnului pururea, sciind că și osteneța vîstră nu este deșertă întru Domnul.“²⁾

Cu darul Domnului Nostru Isus Christos, cu iubirea lui Dumnezeu Tatăl, și cu ajutoriul Spiritului Sînt, sinodul arhiepiscopesc de Alba Iulia și Făgăraș îl declar de deschis.

Discursul presidial de deschidere a fost primit de cătră membrii sinodali cu vii aclamațiuni și însuflețite urări de „Să trăescă“.

Escelenței Sale în numele clerului arhiepiscopescan i-a răspuns vicariul Făgărașului cu un călduros discurs de mulțămîntă și fiescă supunere.

Presidiul pune la ordinea zilei punctul 4 din programă, anume alegerea alor 4 notari sinodali. La propunerea Vicariului Basiliu Rațiu se proclamă de notari sinodali Ioan Hățegan protopopul Dêrgei, Dr. Victor Szmigelski profesor de s. teologie, George Bărbat, viceprotopopul Blașului și Ilie Câmpean, parochul din Varviz.

Constituit fiind sinodul, Escelența Sa propune, ér sinodul primesce cu însuflețire trimiterea alor două telegrame omagiale Sîntiei Sale Pontificelui Roman și Maiestății Sale Apostolice regesci Francisc Iosif. Textul autentic al telegramelor acelora este:

1. Eminentissimo Domino Mariano Cardinali Rampolla Status secretario Roma. — Venerabilis Clerus archiepiscopescus Albajuliensis et Fogarasensis in Synodum congregatus, Beatissimo Patri Summo Pontifici Leoni XIII totius ecclesiae visibili capiti obsequium filiale exhibet, reverentiam sincerissimam offert, obedientiam canonicam profitetur, omnia fausta adprecatur. Una coelestium donorum auspiciem Apostolicam de genu implorat benedictionem.

2. Maiestății Sale Sacratissime Cesaree și Apostolice Regesci Francisc Iosif I Împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Wien. — Veneratul cler al arhiepiscopesci de Alba Iulia și Făgăraș adunat în Sinod cu omagiū subditală presentă tributul fidelității Sale Maiestății Vîstre restauratorului hierar-

chief, și patronului îndurător al Bisericii greco-catolice românești. Providența divină întru lungime de zile să Te trăescă!

Amindouă telegramele le subscriu în numele sinodului Escelența Sa arhiepiscopul ca president și protopopul Ioan Hățegan în calitate de notar.

După aceste urmăză raportul comisiei verificătoare prin referentul George Bărbat. Pe baza acestui raport se declară de membri verificați ai Sinodului: 1 Canonicii Ioan M. Moldovan, Dr. Ioan Raț, Simeon P. Matei, Iosif Hossu, Gavrilă Pop, notariul capitular Dr. Augustin Bunea, Ieromonachul Dămian Elie Domșa, Dr. Victor Szmigelski, delegatul profesorilor de teologie, Ioan German, delegatul profesorilor de gimnasiu, George Muntean, delegatul profesorilor de la preparandie și norme, vicarul Basiliu Rațiu, protopopul Ștefan Pop, protopopul Simeon Micu, adm. protopopesc Vasiliu Pop, viceprotopopul Simeon Pop, adm. protopopesc Ioan Horșa, viceprotopopul George Bărbat, protopopul Ioan Moldovan din Catina, protopopul Demetriu Cutean, protopopul Ioan Laslo, protopopul Ioan Hățegan, viceprotopopul Iacob Macavei, viceprotopopul Aron Gerasim, viceprotopopul Clemente Rațcu, viceprotopopul Artemi Codarcea, protopopul Nicolae Solomon, viceprotopopul George Suci, viceprotopopul Ștefan Cămpian, protopopul Ioan Moldovan din Mediaș, viceprotopopul Ioan Pop, protopopul Vasiliu Hossu, protopopul Benjamin Pop, viceprotopopul Macsimilian Codarcea, protopopul Petru Uilăcan, viceprotopopul Iuliu Montani, protopopul Alexandru Dobrescu, protopopul Ioan V. Rusu, protopopul Iacob Lugoșan.

Delegații verificați ai clerului rural sînt: Ioan Bunea pentru districtul Veneția de jos, Alexandru Șerban pentru distr. Voila, Teodor Fodor pentru Aiud, Ludovic Luca pentru Alba Iulia, Florian Petran pentru Almaș, George Boeri pentru Arieș, Iosif Lita pentru Bia, Iuliu Nistor pentru Blaș, Petru Rus pentru Catina, Demetriu Aron pentru Cichindeal, Ioan Pop pentru Cluș, Aurel Pop pentru Coșocna, Ioan Petran pentru Dêrgea, Miron Dascăl pentru Dicio-Sân-Mărtin, Demetriu Metea pentru Ernot, Teodor Domșa pentru Fărăgău, Ilie Cămpian pentru Giurgeu, Romul S. Orbean pentru Ludoș, Vasile Fărcășan pentru Indol, Basiliu Stoian pentru Mediaș, Aurel Urzică pentru Moriața, Vasiliu Saltechi pentru Murăș, Petru Moldovan pentru Murăș-Uitora, Ioan Pantea pentru Pogăcea, Alexandru Têrnăvean pentru Reghin, Alexandru Papiu pentru Roșia, Ioan Bitea pentru Sebeș, Teodor Coman pentru Sibiu, Alexandru Pop Romonțan pentru Turda, Ștefan Șandor pentru Trei-Scaune. Pe Ștefan Boeri din Abăfalva și pe Alexandru Boeri din Jacodul român Sinodul nu-l verifică, de ore ce pe cel dintăiu l-a delegat protopopul Alexandru Boeri din Odorhei, la ce n'a avut dreptul, ér al doilea n'a fost ales în regulă. În fine Sinodul Iea la cunoștință, că la ședințele Sinodului va participa și fiscul Consistoriului arhiepiscopescan în calitatea Sa oficiosă de fisc, pentru ca să pîră întru ajutoriul și la îndemăna Escelenței Sale Domnului Arhiepiscop President.

După verificare presidiul notifică, cumcă viceprotopopul Odorheiului Alexandru Boeri și protopopul Sebeșului Alexandru Dobrescu și-au legitimat absența.

Urmăză enunțarea din partea presidiului

a obiectelor, ce vor forma substratul lucrărilor sinodale. Apoi se purcede la alegerea celor trei comisii: *administrativă*, *finanțiară* și *culturală școlară*.

De president al comisiei *administrative* se numesce Rsmul I. M. Moldovan, ér de membri se aleg Ioan Rusu, Nicolae Solomon, Dr. Augustin Bunea, Simeon Pop, Ioan Pop din Moriața, Alexandru Têrnăvean și Ioan Pop din Gilaș. Comisiunii acesteia i-se asignează spre studiere și referare următoarele obiecte: Regulament pentru ședințele plenare ale sinodului arhiepiscopescan; Informațiunile despre veneratul cler pe anul 1895, Raport despre activitatea protopopilor până în 31 Octombrie 1896, a forurilor și a advocaților; Revisiunea duplicatelor matriculare pe 1895; Raportul Veneratului Tribunal matrimonial de a II instanță pentru arhiepiscopescă; Subsidiul arhiepiscopescan de 18.000 fl. pe anul 1896; Suplica sinodului protopopesc al Giurgeului despre cantori.

De president al comisiei *finanțiare* se numesce Rsmul Dr. Ioan Rațiu, ér de membri se aleg Ioan Moldovan protopopul Căminei, Simeon Micu, Iuliu Montani, Vasiliu Pop adm. p. p. al Almașului, Petru Rusu din Chiciud, Iosif Lita și Ioan Bunea. — Comisiunii acesteia i-se asignează spre studiere: Fondurile arhiepiscopescane cu finea anului 1895 administrate la cassa centrală arhiepiscopescă și cele la cassa statului; Raportul veneratului esactorat arhiepiscopescan despre rațiunile bisericilor și școlilor pe 1895; Raportul revisorului arhiepiscopescan despre contribuțiunile de stat și comunale cu finea anului 1895; Normativ despre diurne și spese de călătorie; Normativ de taxe ale cancelariei mitropolitane; Taxele protopopesci după licența de cununie.

De president al comisiei *culturale-școlare* se numesce Rsmul Iosif Hossu, ér de membri se aleg: Gavrilă Pop canonic, Basiliu Rațiu vicar, Petru Uilăcan, George Muntean, Ioan German, Alexandru Papiu, Romul Orbean. Comisiunii acesteia i-se încredințază spre studiere: Proiect de statute pentru reuniunea de asigurare contra daunelor de foc; Statul școlilor populare cu finea anului 1895/6; Raport despre preparandie, școlile normale și școla superioară de fete din Blaș; Raport despre gimnaziul arhiepiscopesc.

După aceste se dă cetire la două telegrame de la Iosif Pep jude de curie și Gregoriu Pușcar protopopul Betleanului, prin cari se felicită sinodul, și pe cari sinodul le primesce cu cea mai vie plăcere.

Cu aceste s'a închis prima ședință la 11^{1/2} ore între vii aclamări la adresa veneratului Cap al arhiepiscopesci.

Prânzul.

La 1 oră d. a. membrii sinodului au fost întruniți la prânz la Escelența Sa arhiepiscopul.

La prânz seriositatea de la masa verde s'a înlocuit prin o voe bună, motivată la tot casul prin armonia cea bună, ce a domnit la prima ședință, și prin iubirea și bunăvoința, ce a dovedit-o față de toți membrii sinodului Escelența Sa.

Animația a fost până la sfârșit ridicată.

Primul toast l-a ridicat Escelența Sa în onorea Sîntiei Sale Pontificelui Roman și a Maiestății Sale Regelui Apostolic. Meserii toți au ascultat stînd în picioare cuvintele însuflețite ale Iubitului arhieru și au răspuns cu un întreit „Să trăescă“ la

¹⁾ Psalm CXVIII.

²⁾ I Corint. XV, 58.

adresa Sfinției Sale Pontificelui Roman și a Maiestății Sale Regelui Apostolic.

Sentimentelor Clerului față de Escelența Sa Domnul arhiepiscop le-a dat expresiune Rsmul Domn Vicar general Ioan M. Moldovan, care a asigurat pe Escelența Sa de iubirea nemărginită a clerului. Toți membrii sinodali au primit cu însuflețire nespusă cuvintele vicariului general. În sănătatea vicariului general a tostat protopopul Cutean, pentru membrii Capitulului Miron Dascăl. A mai tostat dl. Acsente și în fine Rsmul I. M. Moldovan a tostat întru sănătatea clerului rural.

Sedința II.

La orele 4 $\frac{1}{2}$ d. a. s'a deschis a doua sedință plenară a sinodului arhiepiscopesc.

La ordinea zilei a fost mai întâi regulamentul pentru desbaterile din ședințele publice ale sinodului. Sinodul a primit regulamentul întocmai, atât în desbatere generală, cât și în desbatere specială.

După aceea s'a așternut raportul general despre activitatea protopopilor până în 31 Octombrie n. 1896. Din acest raport sinodul cu plăcere a constatat, că protopopii în general vorbind își îndeplinesc misiunea cu cea mai mare conștiințioasă, și că toate treburile arhiepiscopesci merg după statute și regulamentar. Asemenea s'a primit cu plăcere și raportul advocaților despre procesele bisericilor, și s'a constatat, că toate afacerile procesuale își leau cursul normal, și că interesele juridice ale bisericilor sînt asigurate.

Punctul din urmă al ședinței a doua a fost luarea deciziunii față de ședulele protopopesce. La acest punct s'a încins o discuție vie și îndelungată. În urmă sinodul a decis, ca ședulele protopopesce să se mențină și pentru viitor tot după modalitatea de până aici.

Ședința s'a încheiat la orele 7 $\frac{1}{4}$.

Mercuri în 18 Novembre.

Sedința III.

După celebrarea sîntei Liturgii în Biserica catedrală, la care au asistat membrii Veneratului Sinod, la 9 $\frac{1}{2}$ ore s'a deschis a treia sedință, fiind aclamat Escelența Sa la intrarea în sală cu aceeași căldură ca și la ședințele premergătoare.

La ordinea zilei a fost mai întâi raportul comisiunii administrative privitor la ajutorul regesc de 18.000 fl., pe care ministrul r. u. de culte l-a sîstat și face pendentă distribuirea ajutorului de la aprobarea din a sa parte a listei, ce i-o va prezenta Consistoriul arhiepiscopesc. — Cu cestiunea aceasta foarte importantă s'a petrecut aproape într-o sedință III și în sfârșit s'a decis, ca sinodul să îndrepte o scrisoare către ministrul de culte, în care să arete, că se identifică întru toate cu pașii, ce l-a făcut Consistoriul arhiepiscopesc în cauza aceasta, și să ceară esolvirea și împărțirea ajutorului după norma de până aici. Tot o dată s'a decis a se mai înainta o reprezentare la ministrul de culte, în care să fie recercat, ca și sumele destinate din buget pentru desdaunarea clerului pentru pierderile suferite prin legile politico-bisericesci să le dea la dispoziția liberă a Ordinariatului arhiepiscopesc, după cum face cu alte biserici din țară.

A urmat la ordinea zilei fixarea diurnelor pentru persoanele bisericesci esmise în călătorii și misiuni oficiose. Prin asta s'a

statorit un regulament foarte necesar, și s'a introdus uniformitate în locul nerînduții de până acum.

Ședința s'a încheiat la 1 oră.

Prânzul.

La 2 ore Escelența Sa ér a întrunit la masa sa pe toți membrii veneratului sinod arhiepiscopesc. Animația a fost tot atât de înălțată ca și în ziua primă, și încă mai înălțată, pentru că membrii sinodali s'au convins tot mai mult despre extraordinara prezenire și părintească bunăvoință a Escelenței Sale Domnului Mitropolit.

Primul toast l-a ridicat Escelența Sa, de astă dată pentru membrii veneratului sinod, în special pentru membrii comisiunilor, cari trebuie să folosescă și timpul odihnei de noapte pentru a pregăti materialul ședințelor plene.

Escelenței Sale l-a răspuns profesorul Ioan German prin un călduros cuvînt. Au mai tostat protopopul Nicolae Solomon foarte mișcător tot pentru Escelența Sa și Preavenatul Capitul, Dr. Vasile Hossu fiscalul consistorial pentru clerul arhiepiscopesc, Iuliu Montani pentru secretarul mitropolitan și zelosul referent sinodal Dr. Augustin Bunea, în sfârșit Ilie Câmpian pentru Rsmul Ioan M. Moldovan.

Sedința IV.

La orele 4 d. a. s'a deschis ședința a IV plenară a sinodului arhiepiscopesc. După verificarea procesului verbal al ședinței premergătoare se continuă discuțiunea asupra normativului pentru diurnele și taxele, ce pot să primescă persoanele bisericesci în comisiuni oficiose bisericesci, primindu-se în fine normativul propus de comisiune după introducerea mai multor modificări corespunzătoare.

Urmăzător la ordinea zilei raportul comisiunii finanțare privitor la taxele cancelariei mitropolitane. — Se decide a se susține usul de până acum și tot o dată la proximalul sinod a se face o propunere pentru reorganizarea cancelariei mitropolitane.

Tot comisiunea finanțară referesce raportul esactorului arhiepiscopesc despre rațiunile bisericesci, din care se vede, în câte parochii mai sînt rațiuni restante și încă neaprobate. Față de rațiunile restante sinodul decide a se trimite fiesce cărui protopop conspectul rațiunilor restante, ce să-l publice în proximalul sinod protopopesc, punînd termen respectivilor preoți și curatori pentru a face rațiunile, și dacă nu le-ar face, să trimită preste dinșii comisari, care să le facă pe cheltuēla lor, ér pe renitenți să-i arete Consistoriului arhiepiscopesc, și în toate parochiile nesmintit să se porțe ziar de cassă în regulă.

În fine se acórdă concesiune de depărtare domnilor Artemiu Codarcea, Ilie Câmpian și Vasile Saltelechi.

Ședința IV se încheie la orele 8 $\frac{1}{4}$ sara.

Joî în 19 Novembre.

Dimineața la orele 7 membrii sinodali au asistat la s. Liturgie celebrată în biserica catedrală.

După aceea la orele 9 s'au întrunit din nou în reședința mitropolitană la

Sedința a V.

Ședința se deschide la orele 9:30. După autenticarea protocolului ședinței IV mai întâi se acórdă concediu de depărtare domnilor Clemente Rălcu și Teodor Domșa.

Urmăzător raportul comisiunii finanțare asupra restanțelor de dare ale parochiilor. Sinodul însărcinează esactoratul arhiepiscopesc, să arete protopopilor estrasul din restanțele de dări din districtele lor, să le dea în viațiunile de lipsă privitor la dările necompetent plătite, ér protopopilor se lasă a stării cu totă puterea pentru depurarea cât mai grabnică a tuturor restanțelor și a arēta Consistoriului pe cei renitenți.

Comisiunea finanțară raporteză despre starea tuturor fondurilor cu finea anului 1895. Sinodul decide publicarea acestui conspect prin circular clerului întreg al arhiepiscopesc.

Raportorul comisiunii culturale-școlare canonicul Gavrilă Pop raporteză despre starea școlilor populare din arhiepiscopescă. Din acest raport se vede, că în arhiepiscopescă sînt 411 școli populare, cari le frecuenteză 20,461 ficioși și 18,066 fete.

Raportul comisiunii sinodului l'ea spre știință și decide: a) ca după putință să se ștergă instituțiunea învățătorilor ambulanti; — b) se recomandă protopopilor, parochilor și senatelor școlare a griji de ținerea școlilor de repetiție; — c) unde sînt doi învățători, să se aplice tot de una o învățător calificat; — d) sinodul recomandă protopopilor a stării, ca învățătorii calificați să stea cel puțin 3 ani într-o stațiune; — e) să se pună un pond mai mare pe pomărit, și să se îngrădescă cele neîngrădite; — f) unde nu sînt, se recomandă înființarea de fonduri de cult districtuale; — g) se recomandă învățătorilor cultivarea studiiului.

Directorul Muntean G. prezintă raportul comisiunii școlare despre starea preparandiei din Blaș. Institutul acesta a fost înființat în anul 1865; până în 1881 a avut două cursuri, de atunci are trei cursuri cu trei profesori ordinari. De prezinte sînt înscriși cu totul 118 elevi. Tot la acest institut învață ca privatiste și candidatele de învățător. În anul acesta sînt înscrise 19 eleve. — Școla normală are 94 elevi. Școla această e în legătură cu preparandia și servește și de școlă de pracsă. — Școla de fete s'a înființat la anul 1864 cu o singură învățător, la 1878 s'au aplicat 2 învățător, la 1882 a avut trei învățător, ér la 1892 s'a ridicat la rangul de școlă superioară împreună cu internat, are 5 învățător și 141 eleve. — Sinodul l'ea spre știință raportul comisiunii.

M. O. D. Ioan German așterne raportul comisiunii școlare despre gimnasiu. Numărul elevilor e 456. Față de anul 1895/6 numărul școlariilor a scăzut cu 63, care scădere se esplică prin trecerea la preparandie, parte la meserii. Numărul ștudentilor e 50, al celor beneficiați cu pâne 180, 125 se află în internatul de băieți. Raportul se l'ea spre știință și se decide a se susține și mai departe atâtea clase paralele, câte se vor afla de lipsă, ér îngrijirea de partea materială a gimnasiului se concrede și mai departe Ordinariatului mitropolitan.

Ședința se încheie la orele 1:30.

Prânzul.

Escelența Sa Domnul Arhiepiscop și Mitropolit a adunat la masa Sa și a treia oră pe membrii veneratului Sinod și a invitat de astă dată cu o prea gentilă atențiune și pe acei gremialiiși, cari au luerat la materialul sinodului, anume pe notarul consistorial Aron Papiu și pe profesorii de la facultatea teologică Dr. Isidor Marcu și Dr. Ioan Sămălean.

La prânz a tostat Escelența Sa pentru Clerul archidieceșan, Ioan V. Rusu pentru Escelența Sa, Dr Augustin Bunea pentru lucrarea rodnică a Clerului sub conducerea bunului arhiepiscop, Alesandru Papiu pentru vicarul general Ioan M. Moldovan, ér Demetriu Metea tot pentru Escelența Sa Domnul mitropolit.

Un incident interesant s'a petrecut la sfârșitul mesei. Escelența Sa, pentru cazul dacă și Vineri ar mai fi ședințe, invită pe membri și pe ziua acésta la prânz. Firesce bunăta archiereului a fost răsplătită cu însuflețite urale, ér Vicarul general a observat în glumă archiereului iubit, că pe calea acésta cu greș i-se vor spori juncii.

Incidentul acesta fmi aduce a minte de sinodul icumenic din 1870. Discusiunea asupra dogmei infalibilității se întinse din cale a fără. Atunci zise Piu IX de f. a. cătră o deputație de cardinali: „Nu știu, sînt ori nu sînt infalibil, dar atăta știu, că dacă se mai întin lung discusiunile, apoi eă a bună samă falimentez.”

Sedința VI.

Ședința se deschide la orele 4:30. După verificarea protocolului ședinței premergătoare Escelența Sa dă cetire telegramelor adresate Sinodului de cătră Eminentă Sa Cardinalul secretar de stat Rampolla în numele Sfinției Sale Pontificelui Leo XIII. Textul telegramelor e următorul:

Reverendissimo Domino Archiepiscopo
Albajuliensi

Ungheria—Balázsfalva.

Beatissimus Pater observantiae Tuae
Tuique Cleri fidelitatis testimonium pergrate
habuit et vobis universis apostolicam benedictionem pergrate impertitur.

Marianus Cardinalis Rampolla.

Telegrama acésta sinodul o primesce cu profundă reverință și decide a o alătura la actele sinodale.

Urméza la ordine raportul comisiunii culturale despre reuniunea archidieceșană de asigurare în contra daunelor de foc. Sinodul primesce cu unanimitate proiectul de statute prezentat de Preaveneratul Consistor și decide intrarea în vigóre a reuniunii cu începerea de la 1 Iulie 1897.

Comisiunea administrativă prin Dr. Aug. Bunea raportéza despre cererea alor cinci protopopi, ca și véduvele protopopilor din orașe mai mici să capete pensiiune protopopéscă din fundațiunea Șulțană, ér nu numai cele din orașele indicate în literele fundamentale. Sinodul decide a străpune propunerea Directoriului fundațiunii Șulțane, care e singurul factor competent în cesțiunea administrării numitei fundațiuni.

Acela-și raportor presintă raportul Tribunalului matrimonial de a II-a instanță pentru archidieceșă. Sinodul iewa raportul spre știință și decide a publica clerului archidieceșan prin cercular o instrucție referitoare la procesele matrimoniale.

Tot acela-și raportor presentă suplica clerului din districtul Giurgeului, în care se plânge, că nu aă cantori și sînt siliți a celebra oficiile bisericéști singuri fără cântări bisericéști. Sinodul remite suplica districtului Giurgeu spre competentă rezolvire Preaveneratului Consistor archidieceșan.

Acela-și raportor presentă raportul profesorilor Dr. Isidor Marcu și Dr. Ioan Sâmpălean despre duplicatele matriculare și un

regulament pentru ducerea matriculelor. Sinodul iewa raportul spre știință și decide tipărirea instrucțiunii în formă de decret sinodal cu puține modificări. În legătură se enunță necesitatea de a se face în fiesce care parohie o conscripție familiară sau nominală a sufletelor.

Tot Dr. Bunea raportéza o propunere alor 10 membri sinodali privitoare la îmbunătățirea stării materiale a clerului rural. Sinodul decide față de propunerile acestea: 1. Protopopii să stăruéscă, unde numai se pôte, ca după porțiunile canonice parohiale să se plătescă darea din cassele bisericéști, fără a periclita înse interesele bisericii. 2. Să li-se acorde preoților pentru manipularea fondurilor de bucate și de vin ceva procente, unde curatoratul se va învoi la acésta.

Dr. Augustin Bunea referesce raportul fiseului consistorial despre informațiunile clerului pe anul 1895. Raportul fiseului se iewa spre știință, ér propunerile lui se predaă Veneratului Consistoriu archidieceșan spre competentă rezolvare.

La orele 6:45 lucrările sinodului fiind terminate, Escelența Sa între aclamări închide ședințele Veneratului Sinod archidieceșan.

Revistă bisericéscă.

Din Patrie.

În 26 a c. înainte de a se deschide sesiunea casei de sus episcopatul catolic este convocat la o conferență.

Tribunalul din Rózsahégya condamnat pe preotul din Novotni în comitatul Árva la amendă de 400 coróne pentru asistența pasivă la 4 căsătorii înainte de a se fi îndeplinit prescriesele art. de lege XXXI din 1894.

Gvernul se laudă, că dorește pacea, dese codamări ale preoțimii înse probéza chiar contrariul.

Roma.

Se anunță, că consistoriul secret se va ține în 30 a c., érá cel public în 3 Dec. Cardinalii Satolli, Iacobini, Agliardi, Ferrata și Cretoni, cari dimpreună cu creândii cardinali Prisco și Pieroti vor primi în consistoriul public pălăria cardinaliție, aă sosit deja în Roma.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Br. Bánffy vedénd ținuta energică a guvernului austriac și a presei cislaitane în amestecul incompetent a semioficiosului unghuresc „Nemzet” în afacerile interne ale Austriei, a și alergat la Viena și și-a cerut scusele lăpédându-se și el și toți ministrii de cele cuprinse în „Nemzet”.

Partidul poporal s'a constituit alegându-și de president pe Molnár János.

Austria.

În ședința de Lună a parlamentului din Viena ablegații Dr. Pattai și Dr. Lueger aă făcut propunere de urgență cu privire la abzicerea pactului comercial și a convențiunii vamale cu Ungaria. Propunerea s'a primit. Ministrul de finanțe br. Glanz arétând, că dacă nu s'ar abzice nici din o parte pactul în anul penultim al espirării lui, adecă în anul acesta, el tacite s'ar prolungi pe

alți 10 ani. Apoi a declarat, că guvernul nu are de cuget a se învoi la prelungirea pactului, ci îl va abzice apărând interesele Austriei la închierea noului pact.

România.

Corpurile legiuitoare sînt convocate pe 27 a c.

Partidul conservator a aranjat în Bucuresci și în Craiova meetinguri impunătoare, în cari purcedénd din faptul catirisirii mitropolitului Ghenadie fostii ministri conservatori aă criticat aspru politica purtată de liberali.

Convențiunea consulară închiată între România și Grecia e salutată cu bucurie de presa grecéscă. La închierea convențiunii a contribuit mult întrevenirea amicală a ministeriului de externe din Viena.

Germania.

În ședința de Lună a parlamentului imperial deputatul din centru Hompesch a interpelat cu privire la desvelirile lui Bismarck. Cancelariul Hohenlohe a declarat, că referitor la pactul din 1887—1890 atăt Rusia, cât și Germania s'a obligat la păstrarea secretului, deci nu dă lămuriri oficios. Raporturile actuale cu Rusia sînt mai bune, de cât pe timpul pactului. În sensul pactului Rusia rămănea neutră în cazul rășboiului dintre Germania și Franța, érá Germania rămănea neutră, dacă Astro-Ungaria ar fi avut rășboi cu Rusia.

La interpelarea deputatului Munckel în cesțiunea duelului cancelariul Hohenlohe a declarat, că chiar acum este în lucrare un regulament disciplinar militar, care prevede instituirea de tribunale de onóre, cari să complaneze divergințele dintre ofițeri și să nu concédă duelul.

Italia.

După multe negoțări la 26 Octobrie s'a închiat pace între Italia și Menelic. În sensul acestei păci tractatul de Ucciali se abrogă, Etiopia se declară independentă, pănă la delimitarea definitivă a confiniilor rămănea în valóre statul quo ante cu linia confinară Mareb-Belesa-Muna. Italia se obligă, că din teritoriul său nu va ceda nimica altei puteri, ci ceea de ce ar abzice, s'ar anexa la Etiopia. Prinșonierii de rășboi se eliberéza din ambe părțile. Italia va avé să întórcă Abisinieii speșele avute cu întreținerea prinșonierilor italiani.

Pacea acésta, de și e rușinosă pentru Italia, totuși e salutată cu bucurie de cătră poporul italian, care s'a săturat de atătea jertfe în bani și în sânge pentru colonii.

Noutăți.

Casuri de morte. Ambrosiu Avon paroch în Jidveii din districtul protopopesc al Biel a repausat în 25 Septembrie în anul al 52-lea al vieții și al 30-lea al preoției sale. — Georgiu Pop preot al Suciagnului a repausat în 15 a c. în anul etății al 53-lea ér al preoției al 33-lea. — Francisc Muntean Giulan preot și prof. norm. în pensiiune din Blaș a repausat în 20 a c. în anul al 76-lea al etății și al 49-lea al preoției.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericilor grecești.

(Continuare.)

Jertfa de pe cruce împlinirea jertfelor L. V.

În jertfa de pe cruce și-au găsit împlinirea toate momentele jertfelor sângeroase ale L. V. Pentru ca să ne convingem despre aceasta, vom considera aci toate momentele acelea pe rând:

1. *Impunerea mânilor.* Am arătat mai la deal, că în jertfele sângeroase ale L. V. omul acela, care aducea jertfa, impunea animalului de jertfă mâinile și cu impunerea aceasta a mânilor împreună și o mărturisire a păcatelor. Tot acolo am arătat, că impunerea aceea a mânilor era un simbol, care voia să exprime, că omul, cel ce aduce jertfa, străpune păcatul său și vina lui pe animalul de jertfă, și că aceeași impunere a mânilor voia să fie și o motivare învederată a junghiării, ce urma, și care avea să se socotească de suferire vicară a morții, de satisfacție vicară.

Se nasce acum întrebarea, dacă în jertfa lui Christos de pe cruce s'a împlinit substituția aceasta?

„Christos pe noi ne-a răscumpărat din blăstămii, făcându-se pentru noi blăstăm” (Gal. 3, 13). Dacă pe un nevinovat zace blăstămii acela, care se rostise asupra noastră, și dacă din cauza, că nevinovatul acela a purtat blăstămii acesta, noi am scăpat de el, atunci se poate zice cu drept cuvânt, că nevinovatul acela pentru noi a purtat blăstămii, care l-a purtat. Și dacă acela, care nu a făcut păcat și prin urmare nici nu e vrednic de pedepșa păcatului, adică de moarte, ci din contră „nu s'a făcut după legea poruncii celei trupesci, ci după puterea vieții celei nestricăcioase” (Evr. 7, 16), totuși moare cu moartea cea mai amară, și o face aceasta a nume cu intenția de a scăpa pe aceia, cari „cu frica morții în totă viața erau supuși robiei” (Evr. 2, 15), atunci se poate zice, că el a gustat „moarte pentru toți” (Evr. 2, 9).

Dar pâharul acela al mâinii dumnezeiești, care era partea noastră, Christos a trebuit să-l golască numai de aceea, pedepșa, ce ne aștepta pe noi, a trebuit să o rabde el numai de aceea, pentru că el a luat asupra-și în chip vicarial, ceea ce e cauza acelei mâini și pedepse, adică păcatul nostru și vina noastră. Dacă avem înaintea ochilor explicarea, ce am dat-o impunerii mânilor din jertfele L. V., și dacă cuprindem bine sensul profeției lui Isaie din c. 53 și pe cel al cuvintelor lui Ioan Botezătorul: „Étă mielul lui Dumnezeu, cel ce ridică păcatul lumii” (Io. 1, 29), atunci de loc nu ne vom mai îndoi despre aceea, că pe Dumnezeu: Omul cel fără de păcat s'a străpuns nu numai pedepșa, ci și păcatul lumii. Asta o dovedesc mai întâiu cuvintele Apostolului de la II Cor. 5, 21: „Că pe cel ce nu a cunoscut păcatul, pentru noi păcat l-a făcut, ca noi să ne facem dreptatea lui Dumnezeu întru dînsul.” Érà la Rom. 8, 3 zice acela-și Apostol: „Ce era cu neputință legii, Dumnezeu pe Fiul său trimițând întru asemnarea trupului păcatului a sevârșit, și de păcat a osîndit păcatul în trup.” Dacă în trupul lui Christos s'a osîndit păcatul, atunci nu suferă îndoelă, că acest păcat al lumii a trecut în ore care chip pe Christos cel fără de păcat. Mai de parte cetim la Evr. 9, 28: „Christos o dată fiind jertfit, ca să ridice păcatele multora, a doua oară fără de păcat se va arăta celor ce-l așteptă pe el spre mîntuire.” Aci se pune în prospect, că Christos la a doua venire a sa în lume se va înfățișa ca judecătoriu „fără de păcat”, din ce se vede convicția s. Apostol Paul despre aceea, că Christos cu prilejul venirii sale celei dintăiu, de și era fără de păcat personal, totuși nu a fost „fără de păcat”, ci a fost însărcinat cu păcate, anume cu „păcatul lumii”, care l-a luat asupra-și. S. Petru încă ne spune la I. 2, 24, că Christos „păcatele noastre însu-și le-a ridicat în trupul său pe lemn, ca din păcate scăpând să viețuim cu dreptate, cu a cărnii rane v'ați vindecat”. Mai marele Apostolilor, fără îndoelă avînd înaintea ochilor profeția lui Isaie din c. 53, își reprezintă deci pe Christos ca pe purtătorul păcatelor oamenilor, ca pe acel miel de jertfă care poartă „păcatul lumii”. Ast fel nu suferă deci îndoelă, că

Christos a luat asupra-și în chip vicarial nu numai pedepșa noastră, ci și cauza ei, adică păcatul nostru și vina noastră.

Firește că este și va rămîne o taină modul, sensul și estensiunea, în care păcatele oamenilor s'au transpus pe Christos. În tocmai pe cum întreg raportul lui Christos cu némul omenesc e misterios, în tocmai așa de misterios e și raportul lui personal cu păcatele noastre. Numai atîta putem și trebuie să susținem deja a priori, că păcatele noastre, cari zac ca o sarcină pe Christos, nu i-au inficiat persoana, că păcatul nostru pentru el nu s'a făcut habit personal. De altminteră procesele cele îngrozitoare, cari s'au petrecut în sufletul lui Christos pe muntele maslinilor și mai apoi pe muntele căpăținei, ne spun în chipul cel mai elocuent, cât de adînc de intern s'a făcut lui Christos păcatul nostru, și cât de grozav de îmbrîncitoare i-a fost sarcina acestui păcat.

Nu suferă îndoelă, că Christos a purtat ca jertfă în chip vicarial păcatul, vina și pedepșa omenimii. Dar ast fel e apoi dovedit cu o cale, că impunerea mânilor rînduită în jertfele L. V. și-a găsit împlinirea în jertfa lui Christos. Se mai poate ivi aci numai întrebarea, când s'au impus jertfel L. N. mâinile, cu alte cuvinte când s'a sevârșit transpunerea păcatului, vinei și pedepsei omenimii pe Christos? Credem, că acesta s'a întîmplat deja în clipa întromenirii. Atunci s'a împlinit adică, ceea ce zice Apostolul la Evr. 2, 14: „Deci dacă s'au făcut pruncii (oamenii înălțați la adopțiunea dumnezească) părtași trupului și sîngelui, și acela-și (Christos) s'a împărtașit acelora-și (trupului și sîngelui), ca prin moarte să surpe pe cel ce are stăpînia morții, adică pe diavolul, și să scape pe aceia, cari cu frica morții în totă viața erau supuși robiei.” În înțelesul acestor cuvinte ale Apostolului Fiul lui Dumnezeu, Cuvîntul Tatălui și-a însușit natura omenescă, a intrat în comuniunea némului nostru cu intenția, ca el unul din noi fiind și în locul nostru să ia asupra-și pedepșa de moarte și printr'insa să ne scotă din puterea morții și a diavolului, carea e robia păcatului. Așa dar cel puțin în înțelesul acestei intenții a fost el dedicat morții vicariale deja cu prilejul întromenirii sale, și deja atunci a luat el asupra-și păcatele omenimii, a căror pedepșa a fost apoi moartea lui de pe cruce. Dacă păcatul nu ar fi zăcut pe Dumnezeu-Omul deja din clipa întromenirii lui, atunci el nu ar fi trebuit să între în lume așa de nebăgat în samă, să se nască într'un staul, să fie urgisit și persecutat de moarte deja în prucia sa cea mai fragedă. — Tot acela-și Apostol zice la Rom. 8, 3: că Dumnezeu a trimis pe Fiul său „întru asemnarea trupului păcatului”, adică într'un trup, care era supus tuturor umilirilor, necasurilor și slăbiciunilor, cari oamenii le-au meritat prin păcat. Dar Christos de altă parte personalmente avea sfințenia absolută și de aceea deja din momentul cel dintăiu al întrupării sale ar fi avut drept la o omenire clarificată. De aceea el dintru început a putut să aibă „trupul păcatului” numai din cauza, că deja din clipa întrării lui în némul omenesc zăcea pe el păcatul acestui neam. Și așa dar putem zice, că impunerea mânilor pe jertfa L. N. s'a întîmplat în momentul întromenirii lui Christos, în momentul, în care a zis el către Tatăl său cel ceresc: „Că jertfa și aducerea și arderile de tot și pentru păcat nu le-ai voit, nici ai poftit, cele ce se aduc după lege. Étă vin, ca să faci Dumnezeu, voea ta” (Evr. 10, 8 ur.).

Și pentru ca să nu părăsim simbolul, priu care în jertfele L. V. se însemna transpunerea păcatului, vinei și pedepsei, întrebăm acum, cine a sevârșit în jertfa L. N. impunerea mânilor? În L. V. o sevârșia acela, care aducea jertfa, acela, care se înfățișa la sanctuaru dornic de a găsi împăcarea cu Dumnezeu. El substituia șie-și animalul de jertfă. Ér în L. N. se substituie în locul altora Christos, cel ce e jertfitoriu și jertfă de o dată. El aducînd jertfa sa, ca reprezentant al întregii omenimii păcătoase și dornice de împăcare, și-a impus mâinile șie-și, nevinovatlui miel, care ridică păcatul lumii. Căci și în L. V. în ziua împăcării, când se aducea jertfă pentru păcatele poporului întreg, arhierul era acela, care ca reprezentant al poporului întreg impunea animalului de jertfă mâinile.

(Va urma.)

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

„Da, Quinte al meu!” zise unul cătră cel încununat, „nu e frumos de la Fortuna, că ea ni-te răpescce așa de curând. Numai ieri te-ai rentors a casă de pe mările de dincolo de colonne. Dór încă nici nu te-ai putut deda a păși pe uscat.”

„Pe Castor!” zise altul, care părea a fi gustat puținel prea mult vin, „când ore cine are să jóre credință unei femei, înce-țați cu tânguirea. Quintul nostru va numai să recucerescă, ceea ce a perdut azi nópte. Cubii purtați de valuri nu sînt asemenea celor de pe uscat, — așa e, Quinte?”

„Nu certa Fortuna!” zise un al treilea. „Ea nu e órbă, nici caprițiosă. Deja la Antium a împărțășit ea pe Arriul nostru în favorul sêu, și pe mare petrece ea lângă el și-I ține cărma. De și ni-l iewa din când în când din cercul nostru, dar tot ea ni-l și readuce tot de una cu învingeri nóue.”

„Grecii sînt, cei ce ni-l duc tot de una,” se mestecă altul în vorbă. „Pe ei să-I învinuim, ér nu pe zei. Între neguțătorii am ultiat a ne lupta.”

Între aceea societatea păși prin pórta și ieși a fară pe Iezătură. Golful cel frumos se întindea înaintea lor sclipind în lumina sórelui de diminetă. Murmurul valurilor suna bêtânului marinariu ca o salutare. El rêsuffă adânc, ca și cum mirosul apei I-ar fi mai plăcut, de cât mirosul de nardă.

„Darurile mele le-am adus în Preneste, nu în Antium, — și vedeți, vîntul suflă de cătră apus. Mulțămită ție, Fortuno, mama mea bună.”

Amicii lui repetiră toți esclamarea lui, și sclaviî mișcară torțele de-asupra capetelor.

„Vine! Colo vine!” zise mai de parte arêtând spre o galeră, ce se apropia de locul de debarcare. „Are dór lipsă un marinariu de o altă stăpână? Mai frumósă e Lucretia ta, Caie?”

El privia la naea, ce se apropia și era fala lui. Pe catartul ei se umfla o vîntrea albă, și vislele se plecau și se ridicau, o clipă rêmaseră nemîșcate, apoi se confundară érá în apă, ca loviturile de aripi și în tactul cel mai perfect.

„Da! Onóre zeilor!” zise sêrbătorese, cu ochii așintii asupra năii. „Ei ne îmbie prilejurile, și a nóstră e vina, dacă noi nu le folosim. Și ce privesce pe Greci, scumpul meu Lentul, îți ulti, că pirații, împotriva că- rora purced eú acuma, ca să-I pedepsesc, sînt Greci. O învingere asupra lor ajunge mai mult de cât o sută de învingeri asupra Africanilor.”

„Așa dară calea ta duce în Marea Egeică?”

Ochii marinariului odihniau încă tot asupra năii.

„Câtă grație! Ce libertate a mișcă- rilor! O pasere nu alunecă mai fără de grije de-asupra înșelătórelor valuri. Pri- vesce!” zise, și întorcându-se continuă: „Iértă, Lentule al meu! Da, eú pornesc întru adevér cătră Marea Egeică; și fiind că plecarea mea este iminentă, vóue vè împărțasesc mo- tivul, — numai să rêmână lucrul între noi! N'así voi, ca voi să faceți imputări duumvirului, când il veți întilni mai de

aprópe. El ímí este prietin. Negotul dintre Grecia și Alexandria nu e mai neînsemnat ca cel dintre Roma și Alexandria. Ér în acea parte a pămîntului poporul și-a ultiat, să țină sêrbătórea Cerealelor, și Triptolemos le-a rêsplătit ultiarea asta cu un seceriș, care abia e vrednic de a-l stringe. Nu sufere îndoélă, că acolo comerciul a crescut așa de tare, cât el nu póte admite întrerumpere nici măcar de o zi. Póte ați audít și de- spre pirații din Chersones, cari s'au încenbat în Marea Euxinus. Pe Bac, ómeni mai îndrăzneți de cât aceștia nu sînt nicăiri! Ieri a sosit la Roma vestea, că ei au vislat cu o flotă prin Bosfor, au confundat galerele la Bizanț și la Chalcedon, au trecut preste Pro- pontis și acum, tot însetați de pradă, fac nesigură Marea Egeică. Comercianții de bu- cate, ale căror năi comunică în partea rêsăritenă a Mării Mediterane, sînt înspă- mîntați. Ei au fost în audiență chiar la împératul; din Ravenna pornesc încă azi o flotă de o sută de galere, și din Misenum, — aci se opri, ca și cum ar fi voit, să tre- zescă curiositatea prietiniilor sêi, — „încă una.”

„Norocosule! Noi îți gratulăm!”

„Preferirea e presemnul înaintării! Te felicităm ca duumvir! Mai puțin nu te așteptă!”

„Quintus Arrius duumvir sună mai bine de cât Quintus Arrius tribun.”

În acest chip îl grămădiau cu gra- tulări.

„Eú mă bucur împreună cu cei alaiți,” zise prietinel învinoșat, „mă bucur fórte! Înse trebuie să fim practici, duumvire, și mai în- ainte de ce ași sci, dacă înaintarea îți va împărțasi cuoscință mai bună a cubilor, până atunci nu-mi pot forma o părere, că ore zeii îți vor binele în afacerea acésta.”

„Mulțămese, mulțămesc din inimă!” rêsponse Arriú îndreptându-se de-o dată cătră toți. „De cum va ați avé felinare, atunci ași zice, că sînteți auguri. Perpol! eú merg mai de parte și vè dovedesc, ce gheitori minunați sînteți voi! Priviți și cetiți aci!”

Din crețele togei sale scóse un volum de papir și li-l íutinse zicend:

„Am primit-o a sară pe timpul cinei — de la Seian.”

Acest nume era deja pe atuncia mare în lumea romană. El încă nu era pêtat de ocară de mai târziu.

„Seian!” esclamară cu toții și se îm- buldiră, ca să cetescă, ceea ce a scris ma- rele ministru:

„Seian lui Ceciliú Ruf, duumvir.

Roma la 20 Septembrie.

Împératul a primit raport bun despre tribunul Quint Arriú. Cu deosebire a audít despre eroismul, ce l-a dovedit în apele apu- sane, — și de acea dispune, ca numitul Quint numai de cât să pornescă în rêsărit.

Mai de parte dispune împératul, ca să se gate o sută de trireme așa, ca ele fără amânare să pornescă în contra piraților, cari s'au arêtat în Marea Egeică, pe cum și ca Quint să se rînduescă spre a lua asupra-și comanda preste flota acésta.

Amênuntele se lasă în bună chibzuéla ta, Cecilie.

Afacerea este urgentă, pe cum vei vedé din raporturile, ce sînt alăturate aici, spre informarea ta și a lui Quint.

Seian.”

Arriú nu prea băgă de samă la cetirea epistolei. Cu cât galera se apropia mai tare, cu atît îi lega mai tare atênțiunea. El o

esamina cu privire aprópe însufletită. Acum fálfai el un corn al togei sale în aer. Ca rêspons la acest signal se înalță naea pe amplustru său pe sfârșitul cel în forma unui ventraiu al povului o flamură; apoi la balu- strade apărură matrosi și se suiră pe funii la deal până la vîntrele și le adunară. Ciocul năii se învîrti, loviturile vislelor se íutiră, și naea lunecă cu tótă repejunea în direcție óblă spre Arriú și spre prietiniî lui. Arriú privia cu satisfacție, la manevrarea acésta. Íuțimea, cu care asculta naea de vislă, și constanța, cu care își păzia ea di- recția cursului, erau de importanță mare pentru espediția navală, ce avea să urmeze.

„Pe nimfe!” esclamă unul din prietiniî restituind volumul de papir, „nu avem să gratulăm mai mult amicului nostru la mă- rime viitoare, — el e deja mare! Gloria lui va puté numai să potenteze iubirea nóstră față cu el! Mai ai óre ce, să ne împărță- șesci.”

„Ba!” rêsponse Arriú. „Ceea ce ați audít acum despre afacerea asta, în Roma e deja lucru vechiú, mai ales în palat și în for. Duumvirul ínse e discret. Îndru- mările mai de aprópe: ce să sevârșesc, unde voiú da de flota mea, acestea tóte le voiú afla numai colo pe nae, unde mă așteptă un ordin sigilat. Dar de cum va aveți de gînd, să jertfiți astăzi pe altare, atunci rugați-vé zeilor pentru un amic al vostru, care vis- lézá ore unde călătorind cătră Sicilia. Dar étă se apropie și în dată va fi lângă țerm!” zise el îndreptându-și ochii spre galeră. „Comandanții ei mă intereséză, de ore ce cu ei am, să vislez și să lupt. Nu e lucru ușor a se apropia cu naea de un țerm ca acesta. Să privim deci, cum o vor face, căci așa ne vom puté forma judecată despre iste- țimea lor!”

„Cum! Așa dar încă nu cunosci naea?”

„Acuma o ved prima data și încă nu sciú, dacă voiú da pe ea de vre un cu- noscut.”

„Póte să fie avantajos un lucrul ca acesta?”

„Nu are de a face. Marinariî íute fac cuoscință. În pericul cel fără de veste se stîrnesce ușor iubirea în tocmai ca și ura.”

Galera se ținea de clasa așa numitelor năi liburnice, — ea era lungă, îngustă, adâncă și menită spre manevrare repede. — Avea un cioc ascuțit, de care apa spume- gînd și lucind se tăia în două. Partea lui din ainte cea elegantă se înalță cu un stat de om preste podul de la mijloc și de amîn- două laturile era împodobită cu Tritoni, cari suflau în scoici. Din ainte la talpă, înal- tîndu-se din apă, era rostrul său ciocul, un aparat de lemn tare și ferecat, care în bătălie avea să servescă de berbece. De de- subtul brîului erau în trei șire deschid- turile, — fiesce care acoperită cu câte un căpac de pele de boú, — în cari se mînaú vislele, câte șese zeci de fiesce care lature. De împodobire serviaú asemenea și caduceii sau togele cele ce erau aplicate la partea de din ainte cea înaltă a năii.

Doué funii puternice, cari se întindeau cruciș preste podul năii, vediau numărul an- ghirelor aședate pe podul de din ainte.

Întocmirea cea simplă a podului do- vedea, că ostășimea năii se încredea mai virtos în visle. Între podul din ainte și între cel mijlociú era un catarg care-l țineaú mai multe funii întărite de balustrade. Gar-

nitura întregă de funii se mărginea la atâta, cât era de lipsă pentru ținerea unei vergi și a unei vintrele pătrate.

A fară de matrosii, cei ce strinseră vintreana și se așezau încă și acum pe vargă, bărbații de pe lezătură mai vedeau numai pe un om pe nae. El sta pe pod din ainte intrarmat cu colf și cu scut. Cele o sută douăzeci de vâsle de stejar, cari în urma atingerii lor neîncetate cu apa și în a spălării lor cu chisar erau albe ca zăpada, se ridicau și se afundau pare că mișcate de o singură mână și mâna galera înainte cu o luțelă, curea s'ar fi putut măsura cu cea a vapórelor de astăzi.

Cu repejune așa de mare și la părere cu îndrăznélă așa de órbă venia naea spre uscat, în cât amicii tribunului cei necunosători de arta nautică erau cuprinși de îngrijare. Fără de veste ridică omul cel de pe podul năii mâna sa cu un gest straniu. Atunci se înălțară de o dată toate vâslele, se opriră pe o clipă în aer, ér apoi se confundară vertical în apă. Acesta spumega și sfirăia în jurul năii. Galera se cutremură în toate închiăturile sale și se opri ca tresărind de o spalmă fără de veste. O altă mișcare a mâinii, și vâslele érá se înălțară, lunecară apoi pe de-asupra luciului și se confundară din nou în apă, dar acum cele din laturea dreaptă confundându-se spre partea din apoi a corăbiei o mâna înainte, pe când cele din laturea stângă confundându-se spre partea dinainte a năii o opriau. De trei óri se luptară cele două șire de vâsle una împotriva celei alalte. Naea se învîrti ca în jurul unei osii. Apoi se lipi încet și lin cu laturea de lezătură.

În urma acestei manevrări întregă partea din apoi a năii cu toate podóbele sale se îmbiá vederii celor de pe lezătură: Tritoni asemenea celor din fruntea năii; numele ei exprimat cu litere înalte; cârma, ridicătura, pe care se așeză cãrmaciul, o figură imosantă în armatură deplină, cu mâna pe o funie, și aplustrul cel înalt, cioplit frumos și aurit, care se înălțá preste cãrmaciú asemenea unei frunze mari și dungate tare.

În vremea întorsăturii răsună un signal scurt și ascuțit de trîmbiță, și din coridórele laterale grăbiră ostașii a fară, toți în armatură impunătoare, cu colfuri de alamă și cu scuturi și lănci lucite. În vreme ce ostașii se postară în cete ca gata de luptă, matrosii cei curăței se urcară pe funii la deal și se postară de-a lungul vergei. Ofițerii și musicanții încă își cuprinséră locul. Într'aceea nu se auđia nici o strigare și nici un sgomot de prisos. Când vâslele atinseră lezătura, de pe podul cãrmaciului împinseră nisce matrosi o punte până pe uscat. În clipa acesta tribunul se întórse către prietini și le zise cu o seriozitate, pe cum nu le-o arétase mai înainte:

„Acuma mă chemă servițiul, amicii mei!”

Luá de pe capul său cununa de dafin și o dádu jucătorului în cubi.

„Primesce tu această cunună, favoritul al cubilor!” zise el. „La cas dacă mă voiú rentórce, voiú cerca, să-mi redobândesc sestertiiile. De cum va nu voiú învinge, atunci nici nu mă voiú mai întórce. Cununa o acată în atriu túu.”

Pe rînd îmbrățișá pe amicii săi și-i sárutá de rémas bun.

„Zeii să călătoréscă cu tine, Quinte!” ziseră ei.

„Rémâneți fericiți!” ráspuase el.

Pe sclavi, cei ce plecau torțele, încá-i salutá cu o mișcare de mână. Apoi porni spre naea, ce-i aștepta și cu ostășimea înșirată, cu lucrea colfurilor, scuturilor și lăncilor ofería o priveliște frumoasă. Când puse piciorul pe punte, rásunára trîmbițele, și de-a-supra aplustrului se înălțá vexillum purpureum, flamura admiralului.

I.

Galera romană.

Tribunul sta pe podul cãrmaciului ținénd în mână îndrumarea deschisă a duumvirului și zise către hortator său mai marele vîslașilor:

„Câți ómeni ai?”

„Dóuë sute cincí zeci și doi vîslași și zece rezerviști.”

„Câte schimbări?”

„Ópt zeci și patru.”

„Și cum le întocmesci?”

„Tot la dóuë óre.”

Tribunul se gândi o clipă.

„Servițiul e prea încordat! Îi voiú schimba, dară acuma încá nu. Vîslașii acum nu au să odihnéscă nici ziuá nici nóptea.”

Apoi se întórse către mæstrul vintrelelor:

„Vîntul e favorabil. Ajutá vîslașilor cu vintreana.”

Când acești doi bărbați se depárțară, ca să împlinéscă poruncile, el agrái pe cãrmaciul prim:

„De când servesci?”

„De trei zeci și doi ani.”

„În cari mări ai umblat mai vîrtos?”

„Între Roma și între Orient.”

„Ești omul meu!”

Tribunul aruncá o privire pe îndrumările sale.

„Pe la capul de Componella vom lua cursul spre Messina, de acolo mai de parte de-a lungul țermului Calabriei, până vom avé de-a stînga Melito, apoi — cunosci stelele, cari stăpânesc Marea Ionică?”

„Le cunosc bine.”

„De la Melito cursul ne va fi spre răsărit până la Cythera. Dacă așa vor voi zeii, vom arunca anghira numai în sinul de Antemona. Misiunea e grabnică. Eú contez la tine.”

Arriú era un om cu minte, — el aducea zeilor jertfe bogate în Preneste și în Antiú, dar pe lângă aceea totuși scia, că favorul zeitei celei órbe atîrná mai mult de la propria silință și judecată, de cât de la jertfele și juruințele, cari i-se făceau. Întregá nóptea o petrecuse cu joc și cu beutură ca persóna cea mai de frunte a orgiei festive; acum, în dată ce respirase aer de mare, érá era cu trup cu suflet marinariú, care nu-și da odihnă, până nu cunoscú întregá galera, căci cunoscínța și sciința nu lasă nimica pe mâna întîmplării órbe. După ce a făcut începutul cu hortatorul vîslașilor, cu mæstrul vintrelelor și cu cãrmaciul, apoi s'a mai întretinut cu cei alaltí ofițeri, — cu cãpitanul matrosilor, cu ispravnicul depositului de proviant, cu mașinistul, cu mæstrul prim al bucătăriei, — făcu o revistă prin diferitele quartire. Nimica nu scápa ochiul lui cel ager. Și după ce sfârși cu acestea, scia el singur din în-

trégă garnisóna îndesuită între pãreții cel strîmți, că întreg materialul e în stare bună pentru călătoria, ce avea să se facă, și pentru toate eventualitățile ei. Îi mai rămase decí numai un lucru de făcut: să facă cunoscínța cu însă-și garnisóna, carea era supusă comandai lui. Acesta era partea cea mai gîngășă și mai grea a problemei lui și recerea timp. El își împlini datorința asta în chipul, care-i era propriú.

(Va urma.)

Bibliografie.

Zilele acestea va ieși de sub tipar broșura II din *Enciclopedia română*. Atragem deosebita luare aminte a cetitorilor nostri asupra acestei publicațiuni îndrumându-i, să și-o procure. — Broșura această cuprinde între altele un articol de totă frumseța despre Alesandri, scris de savantul academician Ollonescu, un scriitor cu cele mai sănátóse și frumoșe idei.

A apărut la *Tipografia Seminarului în Blaș* (Balázsfalva):

Sematismul

Veneratului Cler al arhidiecesei mitropolitane greco-catolice a Alba Iuliei și Făgărașului pe anul 1896. — 8° 365 pag. — Prețul unui exemplar 1 fl. Exemplare singuratiche spedate X-band 1 fl. 10 cr.

La *tipografia seminarială* se mai afia de vîndare:

Legile politico-bisericesci
din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenatului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

— Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea această nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebita sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiú preotesc, din care să lipésescă această carte, în care se afia toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nóuë create prin legile aceste.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

(41) 1—2

Concurs

Pentru postul de învățatoriú dirigitinte la școla comunală din Copăcel (Ctul Făgăraș) împreunat cu urmátórele emolumente:

a) 300 fl. din fondul scolastic central grănițaresc primiți în rate lunare decursive,

b) Cuartir liber în edificiul școlii, lemnele focale, grădină în natură de ¼ jug.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite documentele recerute de lege la senatul scolastic local cel mult până în 1 Decembre st. n. a. c.

Copăcel în 16 Novembre 1896.

Senatul scolastic.